٨. هميشهہ سٺو سوچجي

ٻڌو، پڙهو ۽ سمجهو.

ڪنهن شهر ۾ هڪ سيٺ رهندو هو. سيٺ گهنشامداس هڪ وڏي فئڪٽريءَ جو مالڪ هو. فئڪٽريءَ ۾ سيڪڙن ماڻهو ڪم ڪندا هئا. سيٺ سڀني ڪم ڪندڙن سان سيٺ جو سدا سٺو وهنوار هوندو هو. فئڪٽريءَ جي مئنيجر همانشوءَ تي سيٺ جو اَٽوٽ ڀروسو هو. همانشو پنهنجو ڪم تمام ايمانداري ۽ اَورچائيءَ سان ڪندو هو. سيٺ جي غير - حاضريءَ ۾ هڪ هڪ ڳالهہ جو نيٽارو پنهنجي جوابداري سمجهي پورو ڪندو هو. خاص ڳالهہ اِها هئي تہ هو ڪڏهن بہ موڪل نہ وٺندو هو. اِنهن خوبين ڪري، هن سيٺ جي دل ۾ هڪ پڪتي جڳهہ پاتي هئي.

هڪ دفعي قصو اِئين ٿيو، جو همانشو فئڪٽريءَ تي نہ آيو. سيٺ ذرا پريشان ٿيو. همانشوءَ جي غير حاضري ڪجهہ ڏينهن هلي. سيٺ جي من ۾ خيال آيو، ”شايد مان همانشوءَ جي پگهار نہ وڌائي آهي، اِن ڪري هو غير حاضر رهي اَڻ سڌي نموني اِشارو ڏيئي رهيو آهي.“ جڏهن همانشو فئڪٽري تي حاضر رهيو تہ سيٺ بنا ڪارڻ پڇڻ جي کيس سڏي چيو، ”همانشو، هن مهني کان تنهنجي پگهار ۾ ڏهہ سيڪڙو اضافو ٿيندو.“ همانشو موٽ ۾ فقط مشڪيو ۽ پنهنجي ڪم تي لڳي ويو. ائين وقت جي رفتار هلندي رهي. پر ڪجهہ ڏينهن بعد همانشو وري ٿورا ڏينهن فئڪٽريءَ تي نہ آيو. هاڻ تہ سيٺ ڏمرجي ويو. من ۾ سوچيائين تہ زوريءَ غيرحاضر رهي، همانشو پگهار وڌائڻ ٿو چاهي. جڏهن همانشو نوڪري تي واپس آيو تہ سيٺ کيس گهرائي چيو، هن مهني کان

تنهنجي پگھار ڏھہ سيڪڙو گھٽ ٿيندي.`` همانشو ڪنهن بہ قسم جو رد عمل نہ ڏنو ۽ شانت من سان پنهنجي ڪم ۾ مشغول ٿي ويو. همانشوءَ جي اِن وهنوار سيٺ کي حيرت ۾ وجهي ڇڏيو. پگھار وڌڻ وقت بہ همانشو سانت هو ۽ پگھار گھٽجڻ وقت بہ هو شانت آهي. اِهي ويچار سيٺ کي ستائڻ لڳا. يڪدم همانشو کي سڏائي چيو، ”همانشو، ڪھڙي ڳالھہ آهي، پگھار ۾ واڌ وقت بہ تون چُپ هئين، هاڻي پگھار ۾ ڪاٽ ڪانپوءِ بہ تون چپ آهين؛ اِئين ڇو؟``

همانشو مشڪندي وراڻيو ”سيٺ جي، در حقيقت پهريون دفعو جڏهن مان غير - حاضر هوس، اُن وقت مونکي ڌيءَ جائي هئي، جڏهن توهان منهنجي پگھار وڌائي تہ مون سوچيو تہ اِها واڌ منهنجي ڌيءَ ڪري آهي. ٻئي دفعي مان پنهنجي ماءُ جي ديهانت سبب غير حاضر هوس، اُن وقت توهان منهنجي پگھار گھٽائي ڇڏي. مونکي لڳو تہ هاڻ منهنجي ماتا هن سنسار ۾ نہ آهي، اِنڪري منهنجي پگھار گھٽجي آهي. همانشوءَ جو اِهو جواب ٻڌي سيٺ گد گد ٿي ڪِيس چيو، ”واھہ! مان تنهنجي اِن شفي ويچار ڌارا تي مُفتون آهيان. جنهن فئڪٽري ۾ تو جهڙا واڌو ويچار رکندڙ آهن، اُها فئڪٽري ڪڏهن بہ ٽوٽي ۾ نہ ويندي.` هاڻ تہ مان تنهنجي پگھار ٻيڻي ڪري رهيو آهيان. تنهنجي ايمانداري، تنهنجي اُورچائي ۽ اِها سوچ تنهنجا رتن آهن.

نوان لفظ:

نپٽارو = نبيرو	حيرت ۾ وجهڻ = عجب ۾ وجهڻ	اِظافو = واڌ
گد گد ٿيڻ = خوش ٿيڻ	مُغتون= موهت	ٽوٽو = نقصان
ڏمر جي وچڙ = ڪاوڙجڻ	پِروسو = وشواس	

اَڀياس

سوال ا: هيٺين سوالن جا جواب هڪ ٻن جُملن ۾ لکو.

ا) هِمانشو پنهنجو ڪم ڪيئن ڪندو هو؟
٢) سيٺ پريشان ڇو ٿيو؟
٣) هِمانشوءَ جي ڪھڙي وهنوار سيٺ کي حيرت ۾ وجهي ڇڏيو؟
۴) واڌو ويچار هئڻ ڪري هِمانشوءَ کي ڪھڙو فائدو ٿيو؟

سوال ا: هيٺين سوالن جا جوابٽوري ۾ لکو.

ا) سيٺ جي دل ۾ هِمانشوءَ لاءِ هڪ پختي جڳھہ ڇو هئي؟
٢) سيٺ ڇا سوچي همانشوءَ جي پگھار وڌائي؟
٣) همانشو پگھار وڌائڻ ۽ گھٽائڻ وقت چُپ رهڻ جو ڪھڙو ڪارڻ ٻڌايو؟
۴) اَسان کي هميشھہ واڌو ويچار رکڻ گھرجن. سمجھايو.

سوال ٣: هيٺيان جملا ڪنهن، ڪنهن کي چيا آهن؟

ا) ”اِها واڌ منهنجي ڌيءَ ڪري آهي.``
٢) ”هو غير حاضر رهي، اَڻ سڌي نموني اِشارو ڏيئي رهيو آهي.``
٣) ”واھہ! مان تنهنجي اِن شفي ويچار ڌارا تي مغتون آهيان.``

سوال۴: هيٺين ساڳي معنيٰ وارن لفظن جا جوڙا ملايو:-

الف	ب
۱) خوبيون	نقصان
۲) مغتون	ڳُڻ
۳) ڀروسو	موهت
۴) ٽوٽي	وشواس

سوال۵: هيٺين اِصطلاحن جي معنيٰ لکي جملن ۾ ڪم آڻيو.

نپٽارو ڪرڻ، حيرت ۾ وجهڻ، گد گد ٿيڻ، اِظافو ٿيڻ، ڏمرجي وڃڻ

سوال٦: هيٺين لفظن جا ضد لکو.

حاضر، خوبيون، ايمانداري، شانت

پورڪ اَڀياس

(۱) ٽڪر تي عملي ڪم:

همانشو مشڪندي وراڻيو ------------------------------------- تنهنجا رتن آهن.

(i) برئڪيٽ مان لفظ چونڊي جملن ۾ ليڪ ڏنل لفظ بدلائي جملا وري لکو:

(جواب ڏنو، نقصان، امڙ، دنيا)

۱) پنهنجي ماءُ جي ديهانت سبب غيرحاضر هوس.

۲) ماتا هن سنسار ۾ نہ آهي.

۳) اُها فئڪٽري ڪڏهن بہ ٽوٽي ۾ نہ ويندي.

۴) همانشو مشڪندي وراڻيو.

(ii)

پهريون دفعو

غيرحاضريءَ جو سبب

ٻيو دفعو

(iii) ٽڪنڊو پورو ڪريو:-

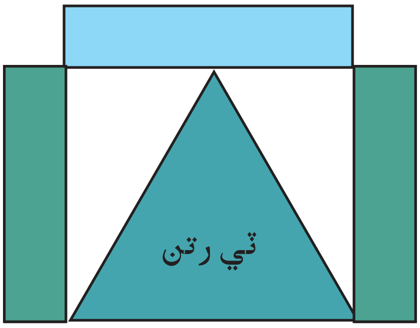

(٢) هيٺ ڏنل جملن لاءِ شفي ويچار ڏارا لاءِ ✓ ۽ نفي ويچار ڏارا لاءِ × اِستعمال ڪريو:-

جملو	شفي	نفي
١) راجيش چيو، ”هي چا ڪامياب ٿيندو؟“		
٢) سنيتا چيو، ”جيت منهنجي اوس ٿيندي.“		
٣) هريش چيو، ”ڳاڏي تہ ڳسي ئي ويندي.“		
٤) ريشما چيو، ”ڪوشش ڪرڻ وارا هارائيندا نہ آهن.“		

وياڪرڻ

حرف ندا

هيٺيان جملا پڙهو:

١) **مار!** اَڄ اَسان هڪ ڳول سان هارائجي وياسين.
٢) **اَها!** اَڄ اَسين بيحد خوش آهيون.
٣) **هاءِ هاءِ!** ويچاريءَ جو گهر سڙي ويو.
٤) **شل!** پرماتما توتي ديا ڪري.
٥) **واه!** اَڄ تو ڪهڙو نہ بهاديءَ جو ڪم ڪيو آهي.

متين لفظن ۾ ’مار‘، ’اَها‘، ’هاءِ هاءِ‘، ’شل‘ ۽ ’واه‘ لفظ جملي ۾ الڳ بيٺل آهن ۽ اِهي لفظ خوشي، افسوس، خواهش، ۽ عجب ظاهر ڪرڻ ۾ ڪم ايندا آهن، اِنهن کي حرف ندا چئبو آهي. ندا معنيٰ سڏ يا دانهن.

هيٺين جملن مان حرف ندا ڳولهيو:

١) اَفسوس! هي چا ٿي ويو.
٢) اَڙي! هي چا پيو ڪرين.
٣) ڪمال آ! هي ڪهڙو سنگنن آهي.
٤) مارا! راجيش ڪري پيو.
٥) شاباش! تمام سٺي ڳالهہ ٻڌائي اَٿيئي.

LXC5RR

پاڻ ڪريان - پاڻ سکان

ڏسو. جاچيو. چرچا ڪريو. ٻڌايو.

۱. پاڻي

۲. راڌا (زيتون وڪڻڻ واريءَ جي ڌيءُ)

هدايت:- ماستر شاگردن ڪان چترن بابت چرچا ڪرائي سوالُ پڇي پنهنجا ويچار / رايا ٻڌائڻ لاءِ چوي.
مثال ’پاڻيءَ جي حالت / بچت بابت.
(۲) راڌا بابت ويچار / توهين راڌا جي جڳهه تي هجو ته ... وغيره.